

СТАНОВИЩЕ

от

д-р Маргарита Любенова Русева,
доцент в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“,
Факултет по икономически и социални науки

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
по: област на висше образование **3. Социални, стопански и правни науки**
професионално направление **3.8. Икономика**
докторска програма *Икономика и управление (индустрия)*

Автор: Стефан Деянов Георгиев

Тема: *„Промени в качествените и икономически показатели във винопроизводството при употребата на ензимни препарати“*

Научен ръководител: доц. д-р Таня Петрова Янкова-Лилова

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-21-1116 от 25.05.2023 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научно жури във връзка с осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *„Промени в качествените и икономически показатели във винопроизводството при употребата на ензимни препарати“* за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма Икономика и управление (индустрия).

Автор на дисертационния труд е Стефан Деянов Георгиев – докторант в редовна форма на обучение в катедра „Управление и количествени методи в икономиката“ с научен ръководител доц. Таня Петрова Янкова-Лилова от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представените от Стефан Георгиев материали на хартиен и електронен носител са в съответствие с чл.36 (1) от *Правилника за развитие на академичния състав на ПУ* и включва следните документи: (1) молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд; (2) автобиография в европейски формат; (3) протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд; (4) дисертационен труд; (5) автореферат на български и

английски език; (6) списък на научните публикации по темата на дисертацията; (7) копия на научните публикации по темата на дисертационния труд; и (8) декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи.

Стефан Георгиев е представил *три публикации* (две статии и студия), като едната от статиите е в съавторство.

2. Актуалност на тематиката

Актуалността на дисертационния труд е продиктувана от факта, че напредъкът на технологиите, натрупването на нови знания, динамиката в потребителското търсене и предпочитанията дават своето отражение върху индустриалното развитие на винопроизводството, бизнес средата и пазарните реалности. В този аспект на разглеждане на проблема за българските индустриални винопроизводители се оказва жизнено важно да успеят да задържат позициите си на пазара с конкурентно поведение. Авторът уместно е подчертал, че през последните няколко десетилетия една от най-значимите иновации в технологиите за винопроизводство е използването на ензимните препарати, поради което тяхната употреба представлява обект на изследване на дисертационния труд. Налице са неоспорими доказателства, че няма достатъчно изследвания и обобщени данни за промените, които ензимните препарати предизвикват в качествените и икономическите показатели на винопроизводството, което предполага и точното формулиране на предмета на неговото изследване.

В дисертационния труд *„Промени в качествените и икономически показатели във винопроизводството при употребата на ензимни препарати“* са взети под внимание всички изисквания на нормативната уредба и е използвана комбинирана изследователска стратегия, която включва прилагането както на количествени, така и на качествени методи. В изследователската стратегия на Стефан Георгиев е предвидено и анкетно проучване с предварително избрани респонденти сред специалистите от бранша и собствениците на търговски обекти. Авторът е регистрирал, обобщил и използвал експериментални данни, резултат от собствено проучване, чрез които е сравнил ефекта от приложението на промишлени ензимни препарати при различни методи на винификация на червено грозде. Установена е връзката между промените в качествените показатели и породените от тях изменения в икономическите показатели на винопроизводителите. В дисертационния труд са представени анализ и оценка на икономическия ефект от производствената дейност на винарското предприятие, инвестирането в реални активи и цялостната ефективност на инвестиционен проект.

Изследването на Стефан Георгиев е интердисциплинарно, но по своята същност е насочено към икономическите аспекти на употребата на ензимни препарати във винопроиз-

водството. Авторът е представил подходящ концептуален модел за оценяване на качествените и икономически показатели. Този модел има за цел да осигури систематичен и научно обоснован подход към изследването на икономическите параметри на винопроизводството в зависимост от използването на ензимни препарати и избраната технология. Моделът визуализира логическите връзки и зависимости между основополагащите етапи, през които се преминава, за да се разкрие влиянието на ензимните препарати върху качеството на произвежданите червени вина и съответно върху икономическите показатели на производство.

3. Познаване на проблема

В основните части на дисертацията авторът е представил теоретични и методологически въпроси, които са обвързани в добра логическа последователност. Считам, че разглежданият проблем е актуален, както в научно, така и в научно-приложно отношение. В дисертационния си труд Стефан Деянов демонстрира отлична степен на познаване на състоянието на проблема и на съществуващата литература по темата. Представеният концептуален модел визуализира пътят, по който са проверени формулираните хипотези и дава възможност да се вземе обосновано решение за тяхното приемане или отхвърляне. Този модел предоставя и теоретична рамка, насока или прототип за изследователи, които имат интерес от извършването на емпирични изследвания в областта на винопроизводството с оглед на развиването на по-детайлни и обективни изводи за икономическите аспекти на тази индустрия.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследване отговаря на целите и задачите на дисертационния труд. От представените анализи личи умението на авторът да сравнява различни принципи и подходи, да обобщава и интерпретира данни, да формулира изводи. Описаните в дисертацията методи и резултати съответстват логически на заложеният първоначално план на работа и при тежават доказателствена стойност по отношение на изказаните хипотези. На основата на постигнатите от теоретичното и емпирично изследване резултати и изводи се основават и приносите на автора.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Представеният дисертационен труд *„Промени в качествените и икономически показатели във винопроизводството при употребата на ензимни препарати“* е с обем от 292 страници, от които: въведение, три глави, обобщения, изводи и заключения, приноси – 121 страници; библиография на използваните литературни източници – 7 страници, съдържание – 2

страници, списък на съкращенията – 8 страници; научни публикации – 1 страница; декларация за оригиналност – 1 страница; приложения – 151 страници. В подкрепа на изложението са включени 4 схеми, 187 таблици и 44 диаграми. Използваната библиография е представена от общо 113 източника, от които 65 на български език, 27 на английски език, 4 на руски език, 3 на френски език и 14 интернет източника.

Дисертационният труд е структуриран съгласно общоприетите критерии и съдържа всички необходими раздели – увод, литературен обзор, цел, изследователски задачи, хипотези, методология, ограничения, резултати, обсъждане, изводи, цитирани литературни източници и приноси. В дисертацията ясно са структурирани и определени обектът на проучването, предметът, целите, хипотезите и задачите. Изложението на дисертацията е изградено логично и съгласувано, като има добро съотношение между отделните части и подходяща структура спрямо поставената цел, формулираните хипотези и задачи.

В работата ясно е формулирана целта на изследването, като в процеса на реализацията ѝ в логическа последователност са прецизирани конкретните задачи и хипотези. Дисертационният труд има интердисциплинарен характер, което е основание да търсим неговата иновативна стойност в няколко направления. Ценното в това научно изследване е, че предложеният концептуален модел може да се използва за аналогични изследвания на влиянието на различни адитивен върху икономическите показатели при производството на напитки и храни. Получените резултати дават възможности за създаване на икономически обосновани иновативни технологии за производство на широка гама от червени вина и на проектиране на нови предприятия, базирани на тези технологии.

Приемам посочените приноси в дисертационни труд и считам, че са формулирани точно и съдържателно и изграждат добра представа за успеха на експерименталната стратегия на автора. Ясно се откроява фактът, че постигнатите резултати са съществени и са резултат от дългогодишна работа по темата на дисертацията.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представените от Стефан Деянов Георгиев дисертационен труд и публикации по темата на дисертационния труд напълно отговарят на минималните национални изисквания (чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ) за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в научната област и професионалното направление на процедурата. Идеите, представени от докторанта в публикациите, пряко кореспондират с темата на дисертацията и доказват способностите и уменията на автора за провеждане на научни изследвания. Тази експертиза е подкрепена и от практическия опит на Стефан Георгиев. Считам, че приложените публикации осигуряват

необходимата публичност на резултатите от дисертационното изследване пред научната общност в страната. Приемам, че проведеното дисертационно изследване е извършено изцяло от докторанта, а получените резултати и изведените от тях изводи и препоръки са негов личен принос.

7. Автореферат

Авторефератът изчерпателно отразява същността на дисертационния труд и постигнатите резултати от проведеното изследване. Всички раздели на дисертацията са представени коректно, а за онагледяване на основните резултати са подбрани достатъчен брой фигури и таблици.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Впечатлението ми от представените резултати в дисертационния труд на Стефан Георгиев е, че изследваният проблем е овладян детайлно и в същина. Изложението е последователно, структурирано и обосновано. Считаю, че предложената дисертация позволява бъдещи научни изследвания по темата в посока обогатяване на методическия инструментариум. Препоръчвам на автора на дисертационния труд да представи резултатите от научното си изследване на международни научни форуми, както и да продължи да публикува научни трудове в реферирани и индексирани в международните наукометрични бази Scopus и Web of Science.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След като се запознах с представените в процедурата дисертационен труд и придружаващите го научни трудове и въз основа на направения анализ на тяхната значимост и категорично съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни резултати в науката, **потвърждавам**, че представеният дисертационен труд и научните публикации към него, както и качеството и оригиналността на представените в тях резултати и постижения **отговарят на всички изисквания** на *Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ)*, *Правилника за прилагане на ЗРАСРБ* и съответния *Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“*.

Докторант Стефан Георгиев удовлетворява минималните национални изисквания и не е установено плагиатство в представените по конкурса научни трудове.

Дисертационният труд показва, че авторът му притежава задълбочени теоретични знания и практически умения в областта на докторската програма *Икономика и управление*

(индустрия) като демонстрира много добри организационни качества и умения за самостоятелно планиране и провеждане на научно изследване.

Въз основа на гореизложеното, **убедено давам своята положителна оценка** за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси, и **предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Стефан Деянов Георгиев по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8. Икономика; докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“.

15.06.2023 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Маргарита Любенова Русева)